

PREȚUL ANNA NETREBKO

(Costin Popa – 29 martie 2009)



Anna Netrebko (Foto Wiener Staatsoper GmbH/Axel Zeininger)

Vienezii au palpitat. Celebra lor concitadină a reapărut pe afișul Operei de Stat după concediul de maternitate. Cereri enorme de bilete, cozi interminabile pentru locurile în picioare, prețuri imense „la negru”. Am verificat. Un domn elegant în Herbert von Karajan Platz dorea 120 de euro pe un loc cu vizibilitate restricționată care la casă ar fi costat 13 euro. Deci, aproape de 10 ori mai mult. Motiva că totul era ausverkauft de nouă luni. Așa și era. „Nu vă uitați ce scrie pe bilet”, mi-a explicat ritos, „este preț Anna Netrebko. În câteva ore am vândut deja 8 bilete, cel mai scump 600 de euro”. Era chiar ziua spectacolului.

Parohului unei mănăstiri franciscane nu i-am dat detalii, i-am spus doar că merg la Operă să văd o cântăreață renumită. „Aha, Anna Netrebko!”, a venit imediat replica. Cine n-o cunoaște pe Ania?

Dezolante sunt însă cozile formate la zidul teatrului, încă de dimineață, pentru cele 567 de locuri în picioare. Tot e bine, pentru Pavarotti melomanii veneau cu două-trei zile înainte, înfruntând cu stoicism orice capricii ale vremii. Nici acum nu era ușor la zero grade și pe un vânt cumplit. Unii își aduseseră saci de dormit, plus indispensabilele scăunele de pescar. Nu poți să-ți lași rând, să pleci și să revii cu trei ore înainte de primul gong, când se deschid ușile. Nu se face nicio listă. Trebuie să stai acolo, altfel dacă ești dat dispărut mai mult de o jumătate de oră riști să fii eliminat din coadă. Plus că, în așteptare, o persoană nu poate ocupa decât două locuri iar prezentarea la casa care se deschide doar cu 80 de minute înainte de începutul spectacolului este obligatoriu individuală. Șirul indian se mișcă lent și nimeni nu poate să facă un pas mai la stânga sau mai la dreapta fără să fie atenționat de oamenii în unifoma teatrului. Ordnung und Disziplin! Tristă senzație să vezi oameni zgribuliți, tăcuți, preocupați doar de respectarea regulilor golgotei. Dar ce nu fac împătimiții artei lirice pentru un bilet de numai 4 euro, mai ales că Opera de Stat din Viena este singurul teatru din lume care oferă cu generozitate pentru Stehplätze un sfert din cele 2300 de locuri.

Cristal precum Glasharmonika

Anna Netrebko! Foarte la modă, una din marile vedete ale momentului, și-a ales ca vehicul pentru revenirea în scenă Lucia di Lammermoor de Donizetti. A cântat-o mai întâi la Teatrul Mariinski din Sankt Petersburg, apoi la Metropolitanul newyorkez. Cel puțin pentru spectacolele americane, impresiile criticii au fost rezervate... inclusiv ale sus-semnatului. Îmi apare evident acum, după Viena, că artista nu a încheiat încă drumul reintrării în formă, al antrenamentului după perioada de întrerupere. Dar se preocupă cu seriozitate de atingerea performanței în rol. Este însă aproape. A dovedit-o. De altfel, sunt sigur, pe Ring nu se putea prezenta oricum. Orașul imperial dispune de un alt rafinament de receptare, înșiruirii de sunete frumoase nu i se permite să rămână singulară, look-ul nu este suficient deși este o componentă importantă a apariției, numele și renumele trebuiesc validate prin artă autentică. Vienezii sunt mai prudenți, mai pretențioși și mai puțin expansivi decât concesivii americani.



Anna Netrebko a expus cunoscutu-i glas strălucitor, de bogată culoare, fără să îngroașe sunete, începând cu un expozeu precaut și preocupându-se mult de analitica interpretării. Nuanțările au fost prezente deseori, de la cântul moale, catifelat și cu legato frumos în cavatină la evocările în mezzoforte (duetul cu Edgardo Verrano a te), la pianissimele ce descriu fragilitatea fizică și psihică a eroinei sau la ruga Tu che vedi il pianto mio din duetul cu Enrico). Progresul este vizibil. Artista evită și acum cadențele dificile venite dinspre tradiție și se încadrează strict în litera partiturii.

Vor fi abordate și acelea, sunt convins, pentru că publicul și critica judecă prin prisma reperelor – și sunt multe și ilustre – iar Anna Netrebko nu este cântăreața care să nu țină seama de ele. Pentru moment, față de spectacolele de la Metropolitan, s-au adăugat unele supra-acute tradiționale dar nescrise, încă inconsistent articulate, deocamdată.

Parcă prefigurând cristalul vocii Annei Netrebko, pentru prima oară în istoria Operei de Stat din Viena, în acompaniamentul ariei nebuniei s-a adăugat o Glasharmonika, instrument ale cărui sunete sunt produse prin fricțiunea degetelor umede pe buzele unor pahare și tuburi de sticlă. Maestru a fost Alexander Marguerre.

George Petean, ideal în Donizetti



Marian Talaba și George Petean la Wiener Staatsoper (Foto Wiener Staatsoper GmbH/Axel Zeininger)

A interpretat rolul fratelui Luciei, Enrico. Voce nobilă, prețioasă timbral, rotundă, caldă și extinsă, cu acute cvasi-tenorale și impecabilă linie a frazării. Clujeanul se arată astăzi ca unul din importanții baritoni ce tâlmăcesc opusurile maestrului de la Bergamo. Poate, singurul din generația sa. Stăpân al cântului soft, moale și catifelat, Petean oferă un contur profund uman perfidului – până la urmă – personaj, pătruns totuși de iubire fraternală, evidentă în prima parte a marelui duet din actul secund.

A interpretat rolul fratelui Luciei, Enrico. Voce nobilă, prețioasă timbral, rotundă, caldă și extinsă, cu acute cvasi-tenorale și impecabilă linie a frazării. Clujeanul se arată astăzi ca unul din importanții baritoni ce tâlmăcesc opusurile maestrului de la Bergamo. Poate, singurul din generația sa. Stăpân al cântului soft, moale și catifelat, Petean oferă un contur profund uman perfidului – până la urmă – personaj, pătruns totuși de iubire fraternală, evidentă în prima parte a marelui duet din actul secund. Gradația tensiunii este impresionantă. De la implorație la explozia de furie, totul stă la îndemâna tânărului bariton român. O carieră remarcabilă are în față, cu condiția intrării treptate în partiturile mai solicitante.

L-am reascultat după mulți ani pe Giuseppe Filianoti. Pe atunci, la festivalul rossinian de la Pesaro, era un promițător lirico di grazia. Timpul a trecut și a evoluat către vocalitatea lirico, incursiunile în cea spinto fiind încă temerare, așa încât la Scala, pentru rolul Don Carlo din opera verdiană, a fost contestat de management chiar în preziua premierei și înlocuit. Pe Ring, a conferit multă poezie rolului Edgardo și glasul său, împreună cu cel al Annei Netrebko, a împlinit un duo de vis în primul act. E drept că și mâna lui Marco Armiliato, la pupitru, a indus o minunată atmosferă de

dragoste și pasiune ardentă, cu tempi lascivi și inspiratori. Mai apoi, pasajele incisive din finalul actului al II-lea l-au presat intens pe tenor iar după teribilul duet cu Enrico din scena turnului a intrat obosit în marea secvență finală. Drumul lui Filianoti pentru desăvârșire în acest gen de roluri este deschis dar răbdarea și studiul trebuie să-l guverneze.

Trio-ul de ași a rămas singular în cast-ul Luciei vieneze. I s-ar fi putut adăuga basul Stefan Kocán (Raimondo) sau Marian Talaba (Arturo) dar primul nu s-a distins prin timbralitate ci doar prin buna înțelegere a rolului și omogenitate de glas iar cel de-al doilea a apărut stresat de dificultatea micii intervenții din actul secund și a cântat insonor, estompat. Pasajul ...a te ne vengo amico..., cu o incomodă notă de La natural, pune deseori probleme, ca și acum.

În alte roluri au fost distribuiți Juliette Mars (Alisa) și Peter Jelosits (Normanno).

Dirijorul și producția

Marco Armiliato este astăzi un fel de jolly-joker al foselor de teatru liric. Sare din avion în avion și îl întâlnești la Viena și Londra, la Paris și Milano, la New York și Berlin. Este căutat de manageri, de casele de discuri pentru acompaniamente de recitaluri... Neobosit, ridică bagheta seară de seară. Explicabil. Italianul este un serios șef de orchestră, admirabil cunoscător al partiturilor, îndeosebi italiene, al stilurilor. Depășește postura de acompaniator, de urmăritor al cântăreților și tălmăcește cu personalitate. Cred că marea lui calitate este stăpânirea timpilor vizavi de specificul opusurilor, integrându-le într-o tradiție unanim acceptată. Rigurozitatea lecturii îl caracterizează. Așa a fost și în fața unor ansambluri de mare valoare ca Orchestra și Corul Operei de Stat din Viena. Dacă i-aș reproșa ceva ar fi numai tendința de supralicitare a sonorităților, pe care instrumentiștii o îmbrățișează docili.

Spectacolul respiră în voie într-o montare veche semnată de Boleslaw Barlog. Prin desenul lor clasic, prin armonia ambientală și coloristică, decorurile lui Pantelis Dessyllas sunt frumoase. La fel costumele Silviei Strahammer. Mărturisesc că, furat de arta interpretării vocal – scenice, nu mi-am dorit mai mult.